

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคที่ 4 “การศึกษา ทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 54 วรรคที่ 4 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตนเอง ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะตามความถนัดของตนเองนั้น นายมีชัย ฤทธิชูพันธ์ ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ อธิบายว่ากรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ มีแนวคิดในเบื้องต้นว่า เมื่อนักเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับแล้ว ผู้เรียนจะสามารถออกไปประกอบอาชีพได้และในระหว่างเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 และ 3 ควรมีความรู้เลือกอื่น ที่ไม่ใช่สาขาวิชาเชิงเทคนิคโนโลยีมากเกินไป เช่น การถ่ายรูป การเย็บปักถักร้อยการวาดภาพ ช่างไม้และอื่น ๆ ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติและได้ทดลองทำ เพื่อให้มีความรู้ความถนัดและความชอบของตนเอง และกระตุ้นให้เด็กตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ เป็นการตัดสินใจของผู้เรียน ที่จะพัฒนาความสามารถให้เชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพที่เลือกโดยรัฐบาลให้ศึกษาต่อ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี” (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 5242 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วย ตนเองอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 23 (5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542)

สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง บริบทสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษาก็เช่นกัน ถึงแม้ว่าประเทศไทยมีการปฏิรูป การศึกษามาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และรัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งสวนทางกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศ

ไทย ดังนั้น การศึกษาจึงไม่ใช่แค่เพียงการเรียนรู้ในระดับขั้นพื้นฐาน แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม เพื่อพัฒนามนุษย์ให้เป็นพลโลก สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข ดังทัศนะของ วิจารณ์ พานิช ที่ได้กล่าวไว้ว่า “โลกสมัยใหม่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เด็กต้องมีชีวิตอีก 50-60-70 ปี โลกมันจะเปลี่ยนไปอย่างนี้ไม่ถึงถึงเลยว่า จะเปลี่ยนไปอย่างไร เขาต้องเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง เขาต้องเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลง หากเขาไม่ทำอย่างนั้นเขาจะถูกเปลี่ยนแปลง ชีวิตเขาจะยากลำบากมาก เพราะเขาจะเป็นผู้ถูกกระทำ” (วิจารณ์ พานิช, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ได้กล่าวว่า การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้นจะต้องมีการพัฒนาคน ให้เตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีอาชีพ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในการดำรงชีวิตเป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม

ปัจจุบันยุคการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการสื่อสาร กล่าวได้ว่าปัจจุบันนี้ คือ ยุคเครือข่ายไร้สาย ที่ครอบคลุมไปทั่วโลก หรือยุคไร้พรมแดนการสื่อสารเป็นไปอย่างต่อเนื่องรวดเร็ว แต่การศึกษา ยังคงเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์และการพัฒนาประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตราที่ 4 ให้ความหมายของการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างยั่งยืน การจัดระบบการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศชาติมากเท่าไร ก็หมายความว่าพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีศักยภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ผู้เรียน จะมีความสำคัญมากที่สุดในการบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2554) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้น้อมนำ พระบรมราโชบายด้านการศึกษาในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ในหลวงรัชกาลที่ 10 ในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพ ประกอบกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยโดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งมี คุณธรรมจริยธรรม มีจิตสาธารณะและสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ เนื่องจากปัจจุบันนี้ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงทั้งวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนด้านอื่น ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ เป็นไปอย่างแพร่หลายส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตโลกของการทำงานและการประกอบอาชีพของนานาประเทศ รวมถึงประเทศไทย เป็นอย่างมากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ตระหนักเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อม พัฒนาประเทศในทุกด้านโดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ Thailand 4.0 ขึ้นซึ่งปัจจัย ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว คือ ทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น จึงต้องมีการเตรียม ความรู้ทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานที่ถูกต้อง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (แนวทางการ เสริมทักษะและการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน 2561) ทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21ถือเป็นสิ่งสำคัญท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต ในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อันประกอบด้วย ทักษะสำคัญ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ทักษะ การเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, มปป.) นอกจากนั้น (วิจารณ์ พานิช, 2555) ได้กล่าวถึงทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยแจกแจงออกเป็น 3Rs + 8Cs + 2Ls โดยมีรายละเอียด 3Rs คือ Reading, (W) Riting, (A) Rithmetics และทักษะ ย่อย 8Cs มีทักษะ ย่อย ๆ ดังนี้

- 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 2) ทักษะด้าน การสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ 4) ทักษะด้านความเข้าใจ ต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ 5) ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ
- 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการ เรียนรู้ และ 8) ทักษะการเปลี่ยนแปลงและที่เพิ่มเติมมา 2Ls คือ ทักษะการเรียนรู้ และภาวะผู้นำ

ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการที่จะพัฒนานักเรียนให้นำไปสู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์ใหม่ ๆ ได้อันนำไปสู่การส่งเสริมเรียนรู้และปรับตัวได้ และสามารถดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน และเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนไปสู่ศตวรรษที่ 21 ได้ (เอกชัย พุทธสอน, 2556)

อันเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการจะนำพาประเทศเข้าสู่ Thailand 4.0 โดยกลไกการ ขับเคลื่อน “ความมั่งคั่ง ความมั่นคง ความยั่งยืน” ไปสู่ผู้เรียน ซึ่งเป็นคนที่สำคัญที่สุด และหลังจากนั้น คนเหล่านั้นก็จะไปสร้างนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่ Thailand 4.0 (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2560) ทักษะอาชีพ (Career Skills) เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้จากจุดเน้นของนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียน สร้างค่านิยม ในเรื่องของการเรียนในสายอาชีพและลดสัดส่วนการเรียนสายสามัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มีแผนในการพัฒนาการศึกษา โดยกำหนดแนวโน้มการศึกษาต่อ มัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีพศึกษา : สายสามัญ ในปี 2560-2564 จากจำนวนสัดส่วน นักเรียนที่ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีพศึกษา : สายสามัญ 40 : 60 ปรับสัดส่วน นักเรียนที่ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีพศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 50 : 50 และมีแนวโน้ม ที่จะสูงขึ้น ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 (2560) ที่ได้กล่าวถึงเป้าหมายของสัดส่วน นักเรียนที่ศึกษาต่อสายอาชีพศึกษา : สายสามัญ 70 : 30 จากแนวโน้มการศึกษาจะเห็นได้ว่าการให้ ความสำคัญต่อการศึกษาระบบสายอาชีพศึกษา สายอาชีพ ค่อนข้างมีความสำคัญมากขึ้นใน

ศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ได้กำหนดมาตรฐานหลักสูตรตามระดับช่วงชั้นและมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพ ในการดำรงชีวิตในสังคมโลกพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 23 ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ ในเรื่องความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และในทางเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษา โดยมีจุดเน้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจสู่อาชีพ ได้รับการศึกษาความรู้ ทักษะที่เหมาะสม เพื่อการมีงานทำ ในอนาคต เป็นกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังพระบรมราโชวาท ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ ในหนังสือ “วันเด็ก ประจำปี 2535” ได้มีพระราชดำรัสถึงการศึกษาไว้ว่า “คนทุกคนมีหน้าที่ที่ต้องทำ แม้เป็นเด็ก ก็มีหน้าที่อย่างเด็กคือ ศึกษาเล่าเรียน หมายความว่า จะต้องเรียนให้รู้วิชา ผูกมัดทำการทำงานต่าง ๆ ให้เป็นอบรมขัดเกลา ความประพฤติและความคิดจิตใจให้ประณีต ให้สุจริต แจ่มใส และเฉลียวฉลาด มีเหตุผล เพื่อจะได้ เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง” ขณะเดียวกันทักษะที่จำเป็นสำหรับอาชีพ (Soft Skills) ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมให้การทำงาน ช่วยสนับสนุนเกี่ยวกับการทำงาน ทำให้คนนั้น ๆ มีลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่นับได้ว่ามีความสำคัญในการประกอบอาชีพทุกอาชีพ คือการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน เป็นอย่างมีจิตสำนึกบนพื้นฐานของความถูกต้องนักเรียนต้องได้รับการสร้างเสริมในเรื่องของความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความขยัน และอดทนความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ฯลฯ เพื่อเป็นการปลูกฝัง ให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะนิสัยที่ดีที่ควรประพฤติปฏิบัติในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นคุณธรรมสำคัญที่ช่วยให้การทำงาน ประสบความสำเร็จในยุคการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ทักษะอาชีพ มีความสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะที่นักเรียนจะต้องนำไปดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับในอนาคต ทักษะชีวิตและอาชีพ มีนักวิชาการกล่าวไว้ คือ ทักษะการใช้ชีวิต คือ ความสามารถแสวงหาความรู้ นำพาตนเองเรียนรู้ ได้มีความมั่นใจในตัวเอง กระตือรือร้นใฝ่รู้ เป็นผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศ ดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดีเคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม มีความเป็นไทย เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์ ทักษะการทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม แสดงภาวะ ผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดี ริเริ่มงาน ดูแลตนเอง ใฝ่อดทน และขยัน ทักษะชีวิตและอาชีพ คือ การเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลงหรือมีภัยคุกคามได้อย่างชาญฉลาด ถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตที่มีทักษะชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 และการคิดสร้างผลิตภัณท์ใหม่ เพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อม

ที่ต่างกันนำไปสู่การเผยแพร่เทคโนโลยีการใช้ และพัฒนาทักษะใช้เกิดเป็นกลยุทธ์การขาย เกิดผู้ประกอบการในงานอาชีพ ซึ่งเป็นทักษะอาชีพที่ต้องมีการส่งเสริมให้ทันในยุคการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) องค์ประกอบของการพัฒนาทักษะอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะด้านความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะด้านการริเริ่ม และการกำกับดูแลตนเองได้ ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะด้านการมีผลงาน และความรับผิดชอบตรวจสอบได้ และทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Creager และ Deaco, 2012)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน เป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อ ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมาย 5 ข้อ ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้กำหนดเป้าประสงค์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ให้เป็นสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นไปตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์ สื่อนวัตกรรมมีความรู้ มีทักษะมีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ เรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มุ่งมั่นตั้งใจทำงานให้สำเร็จ ทำงานเป็นทีมเดียวกันและ มีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างเป็นมืออาชีพ เพื่อมุ่งไปสู่โรงเรียนคุณภาพอย่างแท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2, 2563)

โรงเรียนบ้านปะโค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนมีสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทักษะชีวิตที่แตกต่างกัน โรงเรียนจึงมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการจัดการ เรียนการสอนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และมีทักษะการดำรงชีวิต

สามารถพึ่งตนเองได้มีพื้นฐานการประกอบอาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และได้ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ และนำทักษะอาชีพนี้ไปใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (โรงเรียนบ้านปะโค, 2563) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินโครงการ เพื่อวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพหรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย จากการศึกษาเอกสารและงานประเมินโครงการที่เกี่ยวข้อง พบว่า รูปแบบการประเมินโครงการโดยใช้ชิปโมเดล (CIPP Model) เสนอโดยศาสตราจารย์สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) แห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1970 เป็นรูปแบบที่เป็น การประเมินเพื่อการตัดสินใจโดยเฉพาะ และเป็นรูปแบบที่ได้รับความสนใจ และนำมาใช้อย่างแพร่หลายจากนักประเมินในปัจจุบัน เนื่องจากมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และเป็นการประเมินที่เป็นระบบครอบคลุมทุกด้าน ทุกขั้นตอน เหมาะกับการตัดสินใจและประสิทธิภาพของโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2559)

การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค โดยรูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นกระบวนการที่ใช้ดุลยพินิจหรือค่านิยมและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบผลที่ได้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการดำเนินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2559) ในการประเมินดังกล่าวประกอบด้วย ด้านบริบทของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการและด้านผลผลิตของโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2559; สมคิด พรหมจ้อย, 2563; Stufflebeam และ Daniel, 2003)

ดังนั้น ผู้ประเมินในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารจัดการและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่อง มีการกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนการดำเนินโครงการขยายผลสู่ผู้เรียน โดยช่วงที่ผ่านมาโครงการยังขาดการประเมินที่เป็นระบบและชัดเจน จำเป็นต้องมีระบบการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องเป็นระบบที่ได้รับการยอมรับ และสามารถวัดผลของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการอาศัยดัชนีชี้วัดความสำเร็จในหลายมิติ คือ การประเมินผลเป็นการดำเนินการเพื่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแก้ไขเพื่อพัฒนา มีลำดับขั้นตอน เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการประเมิน ทั้งในระดับแผนงานและโครงการ เพื่อนำผลของการประเมินไปเป็นสารสนเทศสำหรับโรงเรียน ในการตัดสินใจว่า โครงการมีความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำผลการประเมิน ไปประกอบการวางแผนพัฒนาหาแนวทางปรับปรุง แก้ไขโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเข้มแข็ง การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค เป็นการประยุกต์ใช้การประเมินตามรูปแบบการประเมินของ ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam: 2007) หรือ แบบจำลองชิป (CIPP Model) ในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า ของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ มีการประเมินทักษะอาชีพของนักเรียน

ที่เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านความสามารถในการแสวงหาโอกาส ทักษะด้านความสามารถในการใช้ประสบการณ์ในการฝึกทักษะอาชีพ ทักษะการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการให้บริการทางอาชีพของนักเรียนที่ร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ซึ่งผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินการตามโครงการ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ปีการศึกษา 2563 มีวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค

กรอบแนวคิดในการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค มีกรอบแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดในการประเมินโครงการ ผู้ประเมินประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam, 2007) ตามรูปแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ดังนี้
 - 1.1 การประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับนโยบายของต้นสังกัด ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเหมาะสมของกิจกรรมที่ระบุไว้ในโครงการ
 - 1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบความพร้อมในด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารจัดการของโครงการ
 - 1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินการวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลโครงการ การนิเทศ กำกับและติดตาม การสรุปและรายงานผลโครงการ
 - 1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ซึ่งประกอบด้วย การประเมินทักษะอาชีพของนักเรียน การตรวจสอบการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนและการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.4.1 แนวคิดในการพัฒนาทักษะอาชีพ ผู้ประเมินได้นำหลักการแนวคิดมาใช้ในการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ดังนี้

1.4.1.1 ความสามารถในการใช้ความรู้ความคิด ซึ่งหมายถึง การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทักษะอาชีพที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ การรวบรวมเนื้อหาการจัดลำดับและการเลือกปฏิบัติ

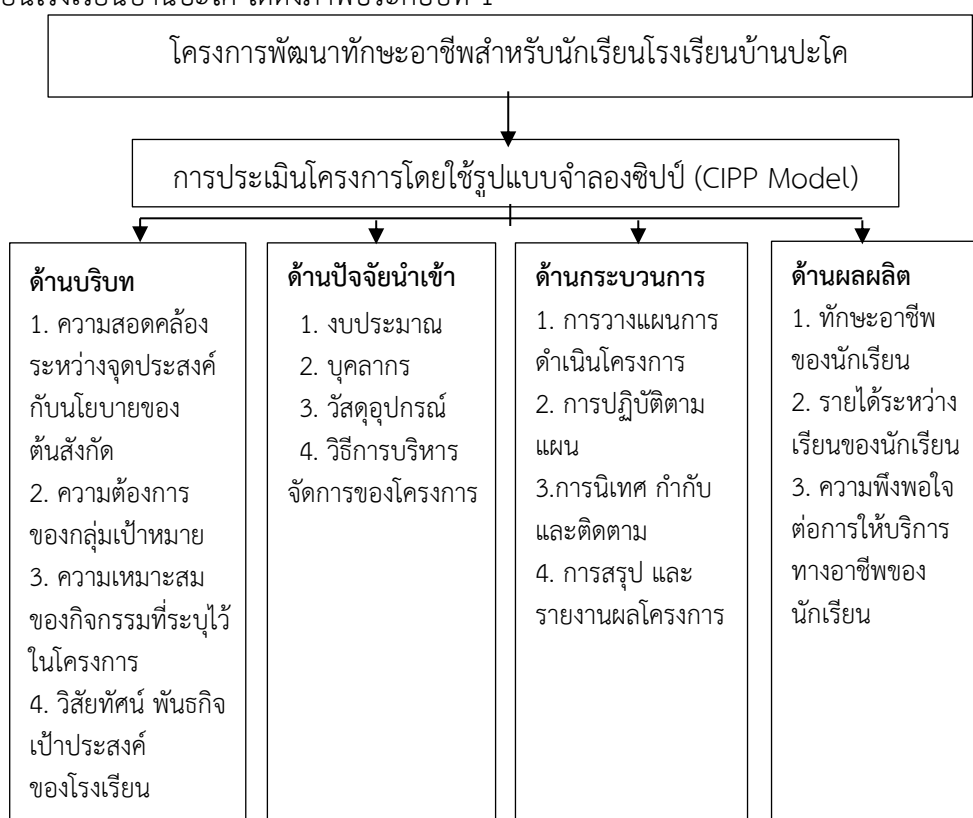
1.4.1.2 ความสามารถในการแสวงหาโอกาส ซึ่งหมายถึง การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการนำสิ่งที่เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

1.4.1.3 ความสามารถในการใช้ประสบการณ์ ซึ่งหมายถึง การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูล ใช้วิธีการ ใช้ทักษะหรือความรู้ มาสร้างสถานการณ์ใหม่

1.4.2 การมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ในการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค

1.4.3 แนวคิดของความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านอาชีพของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ในการให้บริการทางอาชีพของนักเรียน ผู้ประเมินประยุกต์ใช้แนวคิดการวัดทัศนคติของ Likert (1932 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จำนวน 10 ข้อ และความพึงพอใจใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเอกสารโครงการ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมตามโครงการด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลและด้านภาพรวมของโครงการ จำนวน 20 ข้อ

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปเป็นกรอบการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมิน

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

เพื่อให้การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค มีขอบเขตการประเมิน ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ในครั้งนี้ ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบซีป (CIPP Model) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D. L., 1993) ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านบริบทของโครงการ (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ในปีการศึกษา 2563 จำนวน ดังนี้

2.1 ครูโรงเรียนบ้านปะโค จำนวน 19 คน

2.2 นักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 167 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย ดังนี้

3.1 ความเหมาะสมด้านบริบทของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค

3.2 ความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการที่ใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค

3.3 ความเหมาะสมของด้านกระบวนการดำเนินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค

3.4 ผลผลิตของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค

3.4.1 ทักษะอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

3.4.2 บันทึกรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

3.4.3 ความพึงพอใจต่อการให้บริการทางอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

4. ช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ผู้ประเมินได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการประเมินโครงการ ปีการศึกษา 2563 แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

4.1 การประเมินโครงการก่อนดำเนินงาน เป็นการประเมินด้านบริบทของโครงการและด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ระยะเวลาประเมินเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม 2563

4.2 การประเมินผลโครงการระหว่างดำเนินงาน เป็นการประเมินด้านกระบวนการ ดำเนินโครงการระยะเวลาก่อนปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2563

4.3 ประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน เป็นการประเมินด้านผลผลิตของ โครงการ ระยะเวลาก่อนปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ครั้งนี้มีนิยาม ศัพท์ทางการประเมิน ดังนี้

1. โครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค หมายถึง โครงการ การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรม โครงการงานทักษะอาชีพ 6 โครงการ ประกอบด้วยกิจกรรมโครงการงานช่างไฟฟ้าน้อย, กิจกรรมโครงการ การตัดตัวหนังสือจากพลาสติก, กิจกรรมโครงการงานไข่ม้วนเติมพลัง, กิจกรรมโครงการปลูก ขอบตาอ้อ, กิจกรรมโครงการโดนัทจิ๋ว, กิจกรรมโครงการการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือก

2. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการประเมิน ที่มีการรวบรวมข้อมูลและ วิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการพัฒนา ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค โดยประยุกต์ใช้รูปแบบจำลองซีบีบี (CIPP Model) มาใช้ในการประเมินโครงการ ประกอบด้วย การประเมิน องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของ โครงการด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการ ด้านผลผลิตของโครงการ

2.1 การประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการ หมายถึง การประเมินความ สอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับนโยบายของต้นสังกัด ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายความ เหมาะสมของกิจกรรมที่ระบุไว้ในโครงการ

2.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการ หมายถึง การตรวจสอบ ความพร้อมในด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารจัดการของโครงการ

2.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการ หมายถึง การประเมิน การวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลโครงการ การนิเทศ กำกับ และติดตามการสรุปและรายงานผลโครงการ

2.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการ หมายถึง การตรวจสอบผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ซึ่งประกอบด้วย การประเมินทักษะอาชีพของนักเรียน การตรวจสอบการมีรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียนและการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 ทักษะอาชีพของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถในการแสวงหาโอกาสและความสามารถในการใช้ประสบการณ์ในการฝึก ทักษะอาชีพ

2.4.2 รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค หมายถึง รายได้

จากการคิดคำนวณรายจ่าย-รายรับหลังผ่านการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนบ้านปะโค

2.4.3 การประเมินความพึงพอใจ หมายถึง การตรวจสอบความพอใจของนักเรียนที่มีต่อการให้บริการทางอาชีพตามโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค โดยภาพรวมโครงการ และใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเอกสารโครงการ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมตามโครงการ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านภาพรวมของโครงการ ดังนี้

2.4.3.1 ด้านเอกสารโครงการ หมายถึง เอกสารที่นักเรียนได้รับในการเข้าร่วมโครงการมีความชัดเจนและน่าสนใจ มีความทันสมัยและมีการจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก

2.4.3.2 ด้านครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหากิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ตามโครงการ

2.4.3.3 ด้านกิจกรรมตามโครงการ หมายถึง โครงการมีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจเปิดโอกาสให้เรียนรู้จากการปฏิบัติ ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพียงพอ มีกระบวนการกลุ่ม ได้แสดงออกในทางที่เหมาะสม และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.4.3.4 ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง โครงการมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ และมีความสะดวกต่อการเรียนรู้

2.4.3.5 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง โครงการมีการวัดและประเมินผล ตรงกับความเป็นจริง

2.4.3.6 ด้านภาพรวมของโครงการ หมายถึง โครงการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน

3. ข้าราชการครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนบ้านปะโค ตำบลปะโค อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค ปีการศึกษา 2563

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปะโค ปีการศึกษา 2563 และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโค

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลจากการประเมินโครงการ มีประโยชน์ที่ได้รับและมีความสำคัญ ดังนี้

1. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1.1 นักเรียนได้รับการบริการด้านทักษะอาชีพอย่างครอบคลุมทุกด้าน

1.2 นักเรียนได้เรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงในแหล่งเรียนรู้ ทำให้ได้รับความรู้ทักษะและประสบการณ์ตรง เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพของตนเองและผู้อื่น

1.3 นักเรียนได้มีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ด้านทักษะอาชีพ เพื่อนำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองต่อไปได้อย่างยั่งยืน

1.4 นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

2. ประโยชน์ที่เกิดแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเหมาะสมกับนักเรียน

2.2 สารสนเทศที่ได้จากการประเมิน จะช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

3. ประโยชน์ที่เกิดแก่การจัดการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปประกอบการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานของโครงการ

3.2 เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณภาพ นักเรียนต่อไป

4. ประโยชน์ที่เกิดแก่หน่วยงานการศึกษา

4.1 เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานการศึกษาหรือสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบริบทคล้ายคลึงกันได้นำข้อมูลและสารสนเทศ จากผลการประเมินไปประยุกต์ใช้การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

4.2 เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานการศึกษาหรือสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดทำโครงการในลักษณะเดียวกัน ได้นำข้อมูลและสารสนเทศ จากผลการประเมินไปประยุกต์ใช้การพัฒนาโครงการ

5. ประโยชน์ที่เกิดแก่ประชาชนและชุมชน

5.1 มีความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านปะโค ตำบลปะโค อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

5.2 เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้านทักษะอาชีพของตนเอง

5.3 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนบ้านปะโค กับนักเรียนและชุมชน